dat. Lenior est autem, quam fuit annis superiorib⁹ in Saxonia, quam in urbe tam copiosa quod magni est si quotidie homines 25 aut 30. sepeliantur. Sane nisi meq⁹ murq⁹ interveniss⁹, non dubitassem omnib⁹ meis familiaribus⁹q⁹ mandare consideraq⁹ abire, et ipse desertq⁹ nihil opis afferens, nec illis posse et collegæ libere succurrere. Sed illud quod erat in precibus, plura negocia perimbecillitatem. Deq⁹ qui redegit homines in pulverem pectus nos sua benignitate et misericordia usq⁹ ad extremum vitæ nostræ spiritum. Amen. Vale mi Lorenz dilectissime semel et modestissime. Sunt etiam nunc mecum discipuli sex et duelle duæ, quibus facio interdictionem adsto precib⁹ discentib⁹q⁹ domi in meo oratorio, nam docere et vivâ voce non cessum. Confido me tamen paulatim non tam pelliciendis, quam quiete qua fruor me his annis sex vehementer usum quam tranquille frui potuisse. Nunc scio fuisse otium: et quam huic friuolo corpusculo necessarium. Post messem, si voluerit Deus, et servitium, reliquis melioribus, ut hinc veniam ut tuos oculos videam et amica carissima pignora domum redeam. Salutem precor Matri, uxori, sororibus, fratribus, vicinis, cæterisq⁹ pietatem amantibus. Bremæ 28. Julij quo die non longè à vobis abcessi anno. 1566.

Johannes Molanus.

M. Justo Lauzens. Antwerpiæ

Pax Christi. 76.

Venerande vir. Ex filio tuo noveris (opinor) quo loco hic fidei res nostra steterit quotidie pristinis utroq⁹ regis quum Dei ministrantib⁹ prædicatoribus facile diis eisdiebus possent. Rex autem unus reipsi est, qui habet rationem dignitatis. in horum ego neos familiares mutui amicitiæ quod potui. Sed quum eos deserere vicina fames et capere locum salubriorem transferri. Quid faceremo Decernente senatu ut fidelares congressus inter mitterentur, unus meorum in locum dejectus est ego

[= Mscr. A. 4. Nr. 139]

porrò quisq; adeum accedebam non vulgari mor
bo affectus fui per quem vix nunc quidem licet agendis
rebus superesse. Qui conspectum è re præsentis. Quos tam
gi videbam desiderio parentum eos parentibus
reddere, reliquos uxori meæ junctos videre et nepotem
gaudere. Tum Philippus patris oculos videre et nepotem
complecti magnopere cupiebat, à quibus quia jam
plus quàm triennium abfuerat. sibi negligendum ejus
negotium putavi. Rationes ejus quod pro me
fas debeat, servasti. Regionalem meo procuratori et
communi amico, agendum reddes, quando tuis
rebus erit commodum. In studiis literarum non
procedendos facit progressus, et accurate assue
factus est exercitiis pietatis. Hæc ipse exactè
cognosces, habet vir præclaro ingenio animi hu
manitatem quandam, cui cum sit simplex fru
stra vestitus. Ingenium elegans est et festivum
judicium majus quàm pro ista ætate. Studiis sive
alibi progredi mihi studia videntur erudi
profectò si Deo volet ad laudabilem erudi
onem. Quæ ibi gerantur nimis malignè
amice peregrinanti communicasti. Gerebam
ordine audiendam omnem usq; à principio.
Sed te arbitror quasi quendam antesignanum
ita rebus agendis occupari ut mihi vereq; sit ad
mirandum non possis. Illud certè quod te ipse
de gloriæ nitore subtrahis, portis recipere
do brevitate diligisti meum animum in credi
bili gaudio erexit et confirmavit. Deo quidem
dii nobis pacem suam, ut verum pax ipsum
in ista tam caliginosa formace vitæ impie
tatis. Lucebat tum sacra cœlestis sapien
tiæ vinculis in feronum portis accendat. Omnes
Saxones nostri manent apud rectorem præsepe uti
haud scio commigne ut transfugiat quisq; præsul.
Pueros habent sequacibus ingeniis, sed ægre
me asperiore. Adulti sunt indociles, nisi quos
Spiritus Christi durius quasi malleis recudit ne

nitores abigant correctricem manum expellunt. Sunt tamen hîc quoq; nonnulli patroni doctrinæ curioris quibq; quoties incido, videor mihi Thalesij onem vidisse. Comitia nulli nobis aliquid peperezunt quæ Palatinum Principem dimouerint, exagitasse propterea alterationem de cœna. Scilicet ab illo exemplum capiunt nostri. Quid à Cæs. All. sit exspectandum si pergunt nobis Calvini studio, sic hospitii et salem præbere. Quàm pauci Gubernatores ni Dei providentiam reclamabunt? Quàm multi magistratus potestatis vestræ præuaricantur? unq consul et aliquot senatores Dominum anxiè quærere videntur. Cæteri uerum ubi fors. Circumactam unq, atteq, adde terbium, ni ædificationem Ecclesiæ obstinatè impugnant, in reliquis amara æmulatio et importuni clamores. In ciuibq nonnulli sunt egregiè pij, quos credas diuinitus edoctos esse. Vulgq ferè nauticum, scroptum et alga vilig. Denig, gens ipsa naturâ ferox et intractata. Et tamen apud eam magno Dei beneficio jam plus quàm annis octo sat tranquillum commorandi locum pauperculus inueni, eosq; amicos nacta sum, qui mihi omnes molestias exilij dulciores reddiderunt. Nosq; adeò omnia nobis in hac nostra sita sunt bona nempe ut Deum vocantem sequuti ab ejus uerbo pendeamus. Sed ad Philippum tum, quem ego sanè pro filio habui tam ni custodiâ corporis, quod sæpè ingratos morbos incidit, quam ni accommoda progenitori institutione. Vale cum tuâ conjuge et carissimis liberis. Bremæ in dolore capitis 4 Kal. Aug. 566. [Postscriptum von Mscr. a. 7: Nr. 139 fehlt.]

Vetus Amicus
Johannes Molanus.

771

Pax Christi.

Erudite vir. Expedimus hinc ab Ecclesia huc missum alacriter exequi. Quidenim malim quàm Christi sacrum in uineæ scholasticis laboribus? adquos me semper dignum habui esse. Didici jam mihi de- [= Mscr. a. 7: Nr. 140]